

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКА, ЕЛЕКТРОНІКА,
ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

ФЕЕ :: 2018

**МАТЕРІАЛИ
та програма**

НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 05–09 лютого 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

Магнітоопір плівкових матеріалів на основі Fe і Pd або Pt

Подопригора О.О., студент; Однорець Л.В., професор
Сумський державний університет, м. Суми

Упорядковані плівкові сплави на основі феромагнітних і благородних металів, в яких може бути реалізований ефект гігантського магнітоопору (ГМО), стають перспективними матеріалами для створення носіїв надщільного магнітного запису інформації. Мета роботи полягала у вивченні магніторезистивних властивостей плівкових матеріалів на основі Fe і Pd або Pt. Зразки були сформовані методом пошарової конденсації з наступною термообробкою в температурному інтервалі $\Delta T = 300 - 850$ К. Величина МО визначалася за співвідношенням

$$MO = \frac{R(B) - R(0)}{R(0)},$$

де $R(B)$, $R(0)$ – опір плівки при заданому полі і без поля.

Вивчення фазоутворення в багатошарових плівках на основі Fe і Pd або Pt, у яких мають місце процеси упорядкування атомів, дозволило встановити наступне: у процесі осадження внаслідок конденсаційно-стимульованої дифузії утворюється неупорядкований т.р. на основі Fe із ГЦК решіткою і параметрами $a = 0,388 - 0,393$ нм (плівкові матеріали на основі Fe і Pd) і $a = 0,375 - 0,385$ нм (плівкові матеріали на основі Fe і Pt); у процесі термообробки відбувається перехід до упорядкованого ГЦТ т.р.: при 780 К (плівки на основі Fe і Pd із загальною товщиною 10–50 нм) з параметром порядку $S = 0,85 - 0,90$ і параметрами решітки $a = 0,387 - 0,389$ нм і $c = 0,368 - 0,369$ нм або при 620К (плівки на основі Fe і Pt) із $S = 0,75 - 0,82$ та параметрами $a = 0,382 - 0,384$ нм і $c = 0,368 - 0,370$ нм.

У багатошарових плівках з кількістю фрагментів від 3 до 10, як до, так і після відпалювання до 800 К спостерігаються ознаки ГМО, а величина МО дещо зростає, що, скоріше за все, обумовлено процесами упорядкування і, до деякої міри, рекристалізаційними процесами; при $c_{Pd} = 35 - 65$ % величина МО становить 0,20–0,36 % (300К) і 0,09–0,59 % (780К).

Робота виконана у рамках держбюджетної тематики МОН України (2018 – 2020 рр.).